

Na osnovu člana 43., 44., 54. stav 1., tačka a), b), i g) i člana 56. stav 3. Zakona o hrani („Službeni glasnik BiH“, broj 50/04), člana 61. Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH“, br. 32/02 i 102/09,) člana 8. Pravilnika o higijeni hrane („Službeni glasnik BiH“, br. 4/13) i preporuka Komisije EU (2006/576/EZ), od 17. avgusta 2006. godine, direktor Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine d o n o s i

SMJERNICE/VODIČ

o prisutnosti deoksinivalenola, zearalenona, ohratoksina A, fumozina B1+B2 i toksina

T-2 i HT-2 u proizvodima namijenjenim za ishranu životinja

Član 1.

(Smjernice/vodič o orijentacijskim vrijednostima navedenih mikotoksina namijenjenim za ishranu životinja)

Ovim smjernicama/vodiču o prisutnosti mikotoksina, deoksinivalenola, zearalenona, ohratoksina A, fumonizina B1+B2 i toksina T - 2 i HT - 2 u proizvodima namijenjenim za ishranu životinja, Agencija za sigurnost hrane BiH (u daljem tekstu: Agencija) donosi preporuke za sve nadležne organe, laboratorije i ostale zainteresovane strane o praćenju prisutnosti istih u žitaricama i proizvodima od žitarica namijenjenim ishrani životinja kao i u krmnim smjesama.

Član 2.

(Usklađenost smjernica/vodiča)

Smjernice/vodič su pripremljene na osnovu preporuka Komisije EU o primjeni orijentacijskih vrijednosti, za navedene mikotoksine, kojim bi se omogućilo praćenje prihvatljivosti žitarica i proizvoda od žitarica i krmnih smješa za ishranu životinja a time izbjegle razlike u vrijednostima koje su prihvatljive u BiH.

Član 3.

(Preporuke Agencije)

(1) Podaci o praćenju dobijeni kao rezultat ovih preporuka omogućavaju bolje razumijevanje razlika u prisutnosti ovih mikotoksina u širokom rasponu nus-proizvoda koji se koriste u ishrani životinja, što je od primarne važnosti za preduzimanje, ako je potrebno, daljnjih zakonskih mjera:

a) Nadležni organi entiteta, Brčko distrikta BiH i laboratorije uz aktivno sudjelovanje subjekata u poslovanju s hranom za životinje trebaju pojačati praćenje prisutnosti deoksinivalenola, zearalenona, ohratoksina A, fumonizina B1 + B2, toksina T - 2 i HT - 2 u žitaricama i proizvodima od žitarica namijenjenih ishrani životinja kao i u krmnim smjesama.

b) Nadležni organi entiteta, Brčko distrikta BiH i laboratorije trebaju osigurati da se uzorci analiziraju istovremeno na prisutnost deoksinivalenola, zearalenona, ohratoksina A, fumonizina B1 + B2, toksina T - 2 i HT - 2 kako bi se mogao procijeniti obim prisutnosti.

c) Nadležni organi entiteta i Brčko distrikta BiH trebaju obratiti posebnu pažnju na prisutnost ovih mikotoksina u nusproizvodima iz proizvodnje hrane namijenjene ishrani životinja.

d) Nadležni organi entiteta, Brčko distrikta BiH i laboratorije trebaju osigurati da se analitički rezultati dostavljaju redovno Agenciji radi evaluacije i unošenja u jedinstvenu bazu podataka.

e) Nadležni organi entiteta, Brčko distrikta BiH i laboratorije trebaju osigurati da se orijentacijske vrijednosti, kako je navedeno u Prilogu ovih smjernica/vodiča, primjenjuju za procjenu prihvatljivosti krmnih smješa i žitarica te proizvoda od žitarica za ishranu životinja.

f) Nadležni organi entiteta i Brčko distrikta BiH trebaju osigurati da subjekti u poslovanju s hranom za životinje u svom sistemu koriste analizu rizika i kritičnih kontrolnih tačaka (HACCP koncept), orijentacijske vrijednosti iz tačke e) za određivanje kritičnih granica na kritičnim kontrolnim tačkama koje odvajaju prihvatljivo od neprihvatljivog, za sprječavanje, uklanjanje ili smanjenje ustanovljenih rizika.

(2) Kod primjene ovih orijentacijskih vrijednosti, nadležni organi entiteta i Brčko distrikta BiH trebaju uzeti u obzir činjenicu da su orijentacijske vrijednosti za žitarice i proizvode od žitarica određene za najotpornije životinjske vrste i da ih treba smatrati najvišim orijentacijskim vrijednostima.

(3) Za hranu za osjetljive životinje, nadležni organi entiteta i Brčko distrikta BiH, trebaju osigurati da proizvođači hrane za životinje primjenjuju niže orijentacijske vrijednosti za žitarice i proizvode od žitarica uzimajući u obzir osjetljivost životinjskih vrsta i u skladu s orijentacijskim metodama određenim za krmne smjese.

Član 4.

(Izrada, distribucija i primjena smjernica/vodiča)

Nadležni organi podstiču izradu smjernica/vodiča za dobru proizvodnu i dobru higijensku praksu koje subjekti u poslovanju s hranom dobrovoljno primjenjuju u skladu sa pravilima o sigurnosti/bezbjednosti hrane, te omogućavaju njihovu distribuciju i primjenu.

Član 5.

(Stupanje na snagu)

Smjernice/vodič stupaju na snagu danom donošenja i biće objavljene na www.fsa.gov.ba stranici Agencije.

Broj: 01-1-02-3-731-1/15

Datum: 20.07.2015. godine

Direktor

Prof. dr. Sejad Mačkić s.r.

PRILOG

ORJENTACIJSKE VRIJEDNOSTI

Mikotoksin	Proizvodi namijenjeni ishrani životinja	Orjentacijska vrijednost u mg/kg (ppm) za hranu za životinje s udjelom vlage od 12%
Deoksinivalenol	Krmiva (*) - Žitarice i proizvodi od žitarica (**) osim nus-proizvoda od kukuruza	8
	- Nus-proizvodi od kukuruza	12
	Dopunske i potpune krmne smjese osim:	5
	- dopunskih i potpunih krmnih smjesa za svinje	0,9
	- dopunskih i potpunih krmnih smjesa za telad (< 4 mjeseca), jagnjad i kozliće	2
Zearalenon	Krmiva (*) - Žitarice i proizvodi od žitarica (**) osim nus-proizvoda od kukuruza	2
	- Nus-proizvodi od kukuruza	3
	Dopunske i potpune krmne smjese:	
	- dopunske i potpune krmne smjese za prasad i nazimice (mlade krmače);	0,1
	- dopunske i potpune krmne smjese za krmače i svinje za tov	0,25
	- dopunske i potpune krmne smjese za telad, mliječne krave, ovce (uključujući jagnjad) i koze (uključujući kozliće)	0,5
Ohratoksin A	Krmiva (*) - Žitarice i proizvodi od žitarica (**)	0,25
	Dopunske i potpune krmne smjese:	
	- dopunske i potpune krmne smjese za svinje	0,05
	- dopunske i potpune krmne smjese za perad	0,1
Fumozin B1+B2	Krmiva (*) - kukuruz i proizvodi od kukuruza (***)	60
	Dopunske i potpune krmne smjese za:	
	- svinje, konje (kopitare), kuniće i kućne ljubimce	5
	- ribe	10
	- perad, telad (< 4 mjeseca), jagnjad i kozlići	20
	- odrasle preživače (> 4 mjeseca) i kune	50

(*) Posebnu pažnju treba obratiti na žitarice i proizvode od žitarica koji se daju direktno životinjama da njihova upotreba u dnevnim obrocima ne dovede do većeg stepena izloženosti životinje ovim mikotoksinima od odgovarajućeg stepena izloženosti, ako se u dnevnom obroku koristi samo potpuna krmna smjesa.

(**) Izraz „Žitarice i proizvodi od žitarica“ obuhvata ne samo krmiva, već takođe i druga krmiva dobivena od žitarica a posebno voluminozno krmivo žitarica.

(***) Izraz „Kukuruz i proizvodi od kukuruza“ obuhvata ne samo krmiva dobivena od kukuruza, već i druga krmiva dobijena od kukuruza a posebno kukuruzno voluminozno krmivo.